

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Joannis Bonae, Eminentissimi S. R. E. Titulo S. Bernardi
Ad Thermas Cardinalis Presbyteri Opera Quotquot
hactenùs separatim edita fuerê Omnia**

Bona, Giovanni

Antverpiae, 1677

§. 3. Quo ritu officium defunctorum celebretur. Dicta quadam de mortis recordatione. Qui mores Ethnicorum erga defunctos, deque variis sepeliendi modis. Qui mortui plangendi. Purgatorii acerbitas, & ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-10805

sequentibus. Primas dumtaxat Vesperas habet, tres Nocturnos, & Laudes. Nocturnos quædam Ecclesiæ certis diebus tres simul recitant, vocantque Agendam pro mortuis. Ab aliis alternatim, & seorsim dicuntur. Horis minoribus, & secundis Vesperis caret, tum quia humanæ vitæ occupationes tot precibus vacare Ecclesiasticos non sinunt: tum quia par erat ab aliis officiis solemnioribus hoc discrimine has preces discerni: tum denique quia Sanctorum memoria cum Deo regnantium, & purgantium electorum commemoratio non pari Psalmorum numero recolenda videbatur.

3. Solemus autem mortuorum memorias generaliter celebrare die post obitum tertia, septima, trigesima, & anniversaria: quæ institutio antiquissima est, ut ex Augustino, & aliis Patribus liquet. Ad has dies nonam, & quadragesimam adjunxit Simeon Metaphrastes in vita S. Theodosii Cœnobiarchæ, quas etiam commendant Eustrathius Presbyter tractatu de animis vita sanctorum apud Photium *b*, & Ambrosius in concione de obitu Theodosii. Sed frequentius habita ratio septimi, trigesimali, & anniversarii. Mysticas harum dierum rationes explicant eleganter Amalarius *c*, & Alcuinus *d*. Nam die tertia solemnior fieri solet defunctorum recordatio, ut pius Dominus quicquid peccarunt cogitatione, verbo, & opere erga Deum, proximum, & seipsum misericorditer indulgendo sanctæ Trinitatis similitudinem in eis restaurare dignetur. Sicut autem Christus tertia die resurgens ex mortuis vitam nostram in melius reparavit: ita nos tertia die pro spiritibus mortuorum sacrificia offerentes spem futuræ resurrectionis, & securam beatæ perennitatis gloriam profiteamur. Septimo quoque die, quo numero universitas designatur, universa eorum peccata desinemus. *Luctus mortui septem dies*, ait Scriptura *e*. Sic filii Jacob optimi patris celebrantes exequias impleverunt septem dies *f*. An quia septima dies Sabbatum est; Dominum Sabbati precamur, ut requiem æternam eis donet, & amodò jam dicat spiritus, ut requiescant à laboribus suis? An verò quia anima tribus potentiis, corpus quatuor elementis constat, idcirco septenarium numerum observamus, ut anima corpori reconcilietur, & maculæ ex carnis cogitatione contractæ deleantur? Ad celebrandam verò trigesimalam diem veteris Te-

stamenti suffulti sumus exemplo. Scriptum est enim *g*, quod omnis multitudo filiorum Israel videns occubuisse Aaron, flevit eum triginta diebus. Itemque cum mortuus esset Moyses, fleverunt eum triginta diebus in campestribus Moab *h*. Ternarius per denarium ductus tricenarius facit, per quod fides Trinitatis cum observatione præceptorum Decalogi significatur. Idèò trigesima dies in observatione est, ut animæ quiescentium delictorum obtineant remissionem, quæ transgrediendò decem mandata contra Patrem ex fragilitate, contra Filium ex ignorantia, contra Spiritum sanctum ex malitia commiserunt. Denique anniversariam diem reperimus, ne fortè criminibus nondum expiatis adhuc lustralibus flammis crucientur, nostrisque suffragiis indigeant, quæ quidem melius est, ut illis supersint, quàm ut per oblivionem, vel incuriam desint. Porro annua sacra pro defunctis etiam ab Ethnicis fieri consueverunt, ut Plato & Thucydides *i* testantur.

g Num. 20: 10. *h* Deuter. 34: 8. *i* Plato 4. de legib. Thucid. lib. 3.

S. I I I.

Quo ritu officium Defunctorum celebretur. Dicta quadam de mortis recordatione. Qui mores Ethnorum erga defunctos, deque variis sepeliendi modis. Qui mortui plangendi. Purgatorii acerbitas, & ad illud declinandum adhortatio.

1. **I**ncipit Officium istud absolute sine solemnissimi Divini adjutorii invocatione, sine sanctissimæ Trinitatis glorificatione, sine benedictionibus, aliisque ritibus lætitiæ indicantibus, quia, ut notat Amalarius *k*, ad imitationem agitur Officiorum, quæ aguntur in morte Domini. Accedit quod in lege veteri præceptum erat, ne in sacrificio pro peccatis oleum lætitiæ, & thus suavitatis admiscerentur; idèò etiam in his precum oblationibus pro peccatis mortuorum suavia lætitiæ Cantica reticemus, ne fiat quod scriptum est *l*, *Musica in luctu importuna narratio*. A primis Vesperis iachoatur, quæ quinque Psalmorum modulatione complentur, ut Dominus noster Jesus Christus efficacissimo quinque vulnerum lavacro quicquid illi peccarunt per-

k Annal. lib. 3. c. 43. *l* Eccles. 22: 6.

b Phorsius Cod. 178. *c* Amalar. lib. 3. cap. 44. *d* Alcuin. in fine libri de divin. offic. *e* Eccle. 22: 13. *f* Gen. 50: 10.

per quinque corporis sensus abstergat. Sequitur Canticum B. Virginis, ut omnia eorum inquinamenta ipsa Deipara intercedente deleantur. Psalmum tandem 145. in fine recitamus, in quo exitum spiritus, & extincti corporis reversionem in terram suam commemoramus. Nocturnæ preces tribus Psalmis, totidemque lectionibus, & Responsorii constant, ut perceptâ veniâ peccatorum cordis, oris, & operis, Angelorum consortio, quorum triplex est Hierarchia, & ter triplex chorus aggregari mereantur. In Laudibus quinque Psalmos eodem quo in Vesperis mysterio decantamus. Tum per Canticum Zachariæ gratias agimus Domino, quia per viscera misericordiæ suæ visitavit sedentes in tenebris, & umbra mortis, & fecit redemptionem plebi suæ. Clauditur Laudes Psalmo 129. qui est unus Gradualium, quem in persona cupientium ad Deum ascendere modulatur, ut de profundis, extremisque malis liberati refrigerii sedem obtineant, quietis beatitudinem, luminis claritatem.

2. Generaliter verò cum pro defunctis oramus, finis nostri recordamur. Mortui sunt illi, moriemur & nos; illi heri, nos hodie. Sed præstat de hac re virum doctissimum Hugonem Eterianum *m* audire. Inspice, ait, sepulchra mortuorum, & videre non reuens triste, & nequam delectabile spectaculum. Vide pulverem dissolutionis, & nostri fastus calamitatem sustine. Replere odore nimio, intolerabili fœtore. Patere fortiter evaporantem de putredine halitum, & tabem expirantem. Suffer vermium acervos aspicere. Intuere diligentius, si libet; discerne, si tibi posse suppetit. Aptâ rursum os ossi, & si vis singulas eorum, quæ cernis soluta, partes partibus compone. Considera si vales, cuius hæc, cuius illa sit: quis iste, quis sit ille: utrum senex, an adolescens; felix, an pressus infortunis vixerit; longævus, an citò vita functus; gloriosus, an ignobilis. Hæc expende, circumspice, quanto mœrore, quantaque maceraberis tristitia? Quò inquires figura horum & decor abiit? Quam ingratus est iste aspectus! Quam displicens, quam sordidus, & quam tristifer! Heu hanc sortem! Carnes solutæ sunt, viscera dirupta, partes disgregatæ, plasmationis, & fabricæ decor exterminatus. Ad horum certè similitudinem quisque nostrum in loculis deponetur, computrescet, deinde eadem vermium ingluvie consumptus dissolvetur. Intelligis, ô homo, quid dicatur! Circumspice sepulchra, & vide ossa humanæ compaginis, re-

versusque ad te collacryma, ingemisce, suspira de profundo, animadvertite humanam calamitatem, qualem finem sortita sit animadvertito. Hæc, & alia lectu dignissima Hugo. Joannes autem Chrysostomus *n* ad hujus quoque, & æternæ mortis contemplationem Theodorum lapsum hortatur his verbis. Perge quæso ad sepulchrum, contemplare pulverem, cineres, vermes, loci deformitatem, & amarè suspira. Atque utinam ad pulverem tantum hujusmodi damnus pertingeret. Verùm interim à sepulcro, & his vermibus deduc oculos mentis ad vermem illum immortalem, ad ignem illum inextinguibilem, ad fremitum dentium, & extremam afflictionem. Hæc est nimirum mors secunda, quam timere debemus, mors animæ, mors æterna: mors enim corporis transitus est ad vitam, & ut rectè philosophatur Marcus Antoninus Imperator *o*, si quis eam per se intueatur, cogitationeque omnia ab ea separet, quæ ei inesse videntur, is jam nihil aliud existimabit esse mortem, quam opus naturæ. At verò puer est, qui naturæ aliquid opus formidat. Mortem itaque quotidie considerare, & contemplari, non autem timere debemus, ut ab ejus meditatione vitam sapienter instituere discamus. Sententia est enim sapientissimi inter Philosophos veram, solidamque Philosophiam in mortis contemplatione sitam esse.

n Chrysol. ad Theod. Lapsus par. an. 1. o M. Antonin. lib. 2. de seipso.

METRUM XXVIII.

Nil me amplius cultos legere libros juvat,
Et noctu ad tremulas exiguare faces.
Quicquid lycæum, porticus quicquid sonat
Despicio: & quicquid Castalis unda rigat.
Jam nolo patri squallidas chartas situ
Excitare, & vigili volvere scripta manu.
Docere parvus plura me potest cinis,
Dum pede nobilium contero membra ducum.
Cessate mœstis questibus funus sequi.
Si patris, aut nati stamina Parca secet.
Sincera amarum comprimat luctem fides,
Discite, quid mutis vocibus urna sonet.
Quod cernitis cadaver in me conditum
Nunc mage Riphæo diriguisse gela.
Non semper est a vermibus sedis erit,
Nec rigidus semper contiget ossa lapis.
Sed surget arctæ vincta dissolvens necis,
Cum dabit extremum buccina in orbe sonum.
Non ergo mors est horrida, ut vulgus putat,
Nec miserum ut vivas est periisse semel.
Quid larva manus inquit viris metum?

Mors

m Hugo Eter, lib. de Animæ. regressu cap. 19.

Mors nihil horrificum, quod timeatur, habet.
 Hac post tumentis naufragum murmur maris
 Navibus oprata dat statione frui.
 Hac post laborem præmium iustus refert.
 Matris & gremio corpora sessa locat.
 Hac vita mors est, sic graves tradunt Sophi,
 Mors est in mundo vivere, vita mori.

3. Solemne fuit apud omnes nationes pietate uti erga defunctos. Quia verò & ipsis Ethnicis id unum erat iustitiæ genus, factum est ut parentalia, sacrificia, & funerali celebrata iusta dicerentur. Curatio autem funeris, inquit Augustinus p̄ conditio sepulturæ, pompa exequiarum magis vivorum solatia sunt, quàm subsidia mortuorum. Nec ideò tamen contemnenda, & abicienda sunt corpora defunctorum, maximeque iustorum, ac fidelium, quibus tanquam organis, & vasibus ad omnia bona opera sanctus usus est Spiritus. Unde & antiquorum iustorum funera officiosa pietate curata sunt, & exequiæ celebratæ, & sepultura provisæ: ipsique eòdem viverent de sepeliendis, vel etiam transferendis suis corporibus filiis mandaverunt. Quare, ut scribit Julianus q̄ in Prognostico, quicquid impenditur humano corpori non est præsidium salutis, sed humanitatis officium secundùm affectum; quo nemo unquam carnem suam odio habuit. Valeat Stoicorum rigida nimis, & inhumana secta, quibus nihil interest humi-ne an sublimè putrescant. Neminem de supremo officio rogo, ait Seneca r, nulli reliquias meas commendo: ne quis insepultus esset, rerum natura prospexit. Nimis barbaræ fuerunt gentes, quæ sepelire cadavera non probarunt. Huiusmodi fuere Persæ, quorum pessimum fuit mos feris dilaniandos projicere mortuos, si vera tradunt Agathias f, & Theophylactus Simocatta r. Legimus etiam, Parthorum sepulturam aut avium, aut canum laniatum olim fuisse *. Apud quosdam immanes populos narrat Solinus x usu receptum esse, ut à propinquis consumantur defuncti, adeò quidem ut objurgentur regi frequenter, quod carnem suam faciant deteriorem. Ponti Euxini incolæ, teste Tertulliano y, parentum cadavera convorant: qui non ita decesserint, ut escalites fuerint, maledicta mors est z. Modestinus I.C. proponit quemdam in suo testamento hæredem scripsisse sub tali conditione, si reliquias in mare abjecisset. De astuta quadam anu sic canit Horatius a,

p Aug. lib. de cura pro mortuis gerenda. q Julian. lib. 1. Prognost. c. 18. r Seneca Ep. 93. s Agath. hist. l. 2. t Simocatt. l. 3. Hist. c. 7. u Justinus Hist. l. 41. x Solinus c. 55. y Tertull. l. 1. adv. Marcionem. z L. quidam ff. de conditionibus institut. a Horat. lib. 2. Sat. 5.

Me dicam sene quid factum est: Anus improba Thebis
 Ex testamento sic est elata cadaver
 Unctum oleo largo nudis humeris tulit hares,
 Scilicet elabi si posset mortua: credo
 Quod nimium instruxerat viventi.

Nota est apud Satyricum b illius barbaries, qui morti proximus post conditum testamentum; Omnes, inquit, qui legata habent, hac conditione percipient, si corpus meum in partes conciderint, & astante populo comederint. Silius Italicus c tumuli, & cinerum discordes sententias apud diversas Gentes his verbis describit:

Tellure, ut perhibent, is mos antiquus Ibera,
 Exanima obscurus consumit corpora vultur.
 Regia cum lucem posuerunt membra, probatum est
 Hircanis adhibere canes. Aegyptia tellus
 Claudis odorato post funus stantia saxo
 Corpora, & a mensis exanguem haud separat
 umbram.

Exhausto instruit Pontus vacuare cerebro
 Ora virum, & longum myrrhata reponit in avum.
 Quid qui reclusa nudos Garumantes arcua
 Infodimus? quid qui saxo sepelire profundo
 Exanimis mandant Lybicus Nasamones in oris?
 At Celta vacui capitis circumdare gaudent
 Ossâ (nefas) auro, & mensis ea pocula servant.
 Cecropida ob patriam Mavortis sorte peremptos
 Decevere simul communibus urere flammis.
 A gente in Scythica suffixa cadavera trunco
 Lenta dies sepelit patri liquentia tabo.

Differunt de eadem re Cicero in Tusculanis d, & Sextus Empyricus in Pyrrhoniis. e

4. Irrident etiam mortuorum curam, qui nihil hominis putant superesse post mortem, cuiusmodi fuere Lucretius f, & Lucianus g. At hi rationem in vinculis habentes brutalem animum humano exuvio calabant. Non sic Romani, & aliae nationes politioribus disciplinis excoltæ: magno enim apparatu suorum funera curabant, & corpora ingesta humo sepelientes terræ tanquam magnæ parenti commendabant. Sed ne plura hic de funeribus dicam, viri docti præoccuparunt, quorum nomina in fine capitis recitabo. Præstat autem hoc loco illud Christianis ingerere, quod Charonda, apud Stobæum h monet, defunctorum unumquemque non lacrymis, aut miseratione; sed bona recordatione, & fructuum quotannis nascentium oblatione honorandos esse. Aliqui enim postquam inutilibus

b Petr. Arb. prop. suam c Silius lib. 15. d Cicero. 1. Tuscul. e Sext. Emp. l. 3. Pyrrh. hypot. cap. 24. f Lucret. lib. 3. g Lucianus de luctu. h Stobæus. serm. 42.

bus lacrymis, fœmineoque ululatu suorum transitum deplorarunt, nullam amplius de anima defuncti curam habent, ac si nulla spes esset futuræ resurrectionis. Chrysostomus *i* luctum prohibens pro mortuis: Dic mihi, ait, quid sibi volunt claræ lampades? An non eos tanquam Athletas deducimus? Quid autem Hymni? An non Deum glorificamus, & gratias agimus quod eum qui excessit jam coronavit? Quod à laboribus liberaverit? Quod ejecto metu eum apud se habeat? Non idem sunt Hymni? Non idem Psalmodiæ? Hæc omnia sunt latantium. Idem alibi *k*. Luge, inquit, infideles, luge eos, qui nihil ab infidelibus differunt, qui sine illuminatione, sine signaculo decesserunt. Hi lamentis digni sunt, hi lacrymis, hos lugeamus. Verè enim moritur apud Deum, ut scribit sanctus Gaudentius *l*, qui ab Apostolica fidei veritate discedit; cui Christus Deus, qui vita est, amputatur. Quod si manentes ab oculis lacrymas cohibere non potes, ostendet tibi Ambrosius *m* quem mortuum debeas flere. Habet unusquisque quos fleat mortuos suos, ait ille. Mortui sumus quando peccamus, quando implemur ossibus mortuorum. Cui consonans Absalon Abbas *n*, Plange, inquit, mortuum tuum. Mortuus tuus spiritus tunc est multitudo scelerum tanquam plagis multis extinctus. Non est hic mortuus quatuordecim dies in sepulchro, qui à memoria tua jam exciderit: non est mortuus in porta, qui jam evanescat ab oculis tuis: sed est in domo tua, præ oculis tuis, ut semper eum videas, & horrore concutiaris, & indefinenter plangas mortuum, cui viventi placere noluit. Non dico omnem luctum, omnem miserationis affectum excludendum esse in amissione suorum, cum sanctos Patres in morte amicorum, & consanguineorum passim flevisse legamus: sed hoc moneo, juvenes potius esse defunctos orationibus, aliisque suffragiis, quam planctu, & lamentis, quæ nihil eis profunt. Lex charitatis ad hoc nos urget, & obstringit. Charitas enim fortis esse dicitur *o* sicut mors, dura sicut infernus æmulatio, quia, ut Philo *p* Carpathiorum Episcopus scribit, ita obfirmatur animus charitate Dei, ac proximi, ut vel ad inferos preces penetrare faciat Divina gratia nixus ad sublevandas animas purgandorum.

5. *Quæcumque vultis, ut faciant vobis homines,*

i Chrys. Hom. 4. in ep. ad Hebr. *k* Idem Hom. 3. ad Philipp. *l* Gaud. in Præs. ad Benevolam. *m* Ambros. in Luc. cap. 6. *n* Absal. Abb. Ser. 31. qui est 3. in Annunc. *o* Cant. 8. 6. *p* ac ibid. Philo in comm.

q vos facite illis: hæc est enim lex, & Propheta, dicit Dominus Salvator noster *q*. Eadem quippe mensura, qua mensi fueritis, remetietur vobis *r*. Quare si quis defunctis misericordiam præstiterit, & ipse misericordiam consequetur, cum ad eluendas culpas in ardentissima purgatorii fornace cruciabitur. Quis enim tam perfectus, tam sanctus est, ut, cum exierit à vita, nihil illi debeat igni: qui gloriari possit, & dicere, mundum est cor meum, purus sum à peccato? Pauci quidem sunt electi, sed inter illos paucissimi sunt ita perfecti, ut omnem purgationem impleverint in hac vita. Consigno hoc caput aurea parænesi dulcissimi Patris Bernardi *s*. De reliquo, fratres, dico vobis, si hæc assidue cogitaretis, non tam facilè in vanis cogitationibus, & otiosis sermonibus, in jocis, & scurrilicibus laboreremini, quia in his multum perditis, & de vita vestra, & de tempore vestro. Volat irrevocabile tempus, & tempore creditis vos cavere poenam istam minimam, incurritis ampliorem. Illud enim scitote, quia post hanc vitam in purgabilibus locis centupliciter, quæ fuerint hic neglecta, redduntur usque ad novissimum quadrantem. Scio ego, quia durum est homini dissoluto apprehendere disciplinam, verbo silentium pati, vagari solito stabilem permanere, sed durius, & multò durius erit futuras illas molestias tolerare. Et ne fortè parvipendens Purgatorii acerbiter non ad te pertinere dicas, quamdiu moreris in illo, dummodò tandem pervenias ad vitam æternam, sugillat te Sanctus Cæsarius *t* Arelatensis Episcopus his verbis. Nemo hoc dicat, fratres charissimi, quia ille ipse Purgatorius ignis durior erit, quàm quicquid potest poenarum in hoc seculo aut cogitari, aut videri, aut sentiri. Sugillat te quoque Petrus *u* Archidiaconus Bathoniensis dicens: O insensati, & cæci, *Si laverit Dominus sordes filiarum Sion in spiritu iudicii, & spiritu ardoris.* Nonnè consultius vobis erat brevi contritione cordis, & confessione purgari, quàm illud incendium expectare, quod licet non sit æternum, omnes dolores vitæ præsentis, omnes angustias nostræ sensibilitatis excedit?

6. Heu quantò melius nunc arderemus delectabili amore, quàm tunc illo penali ardore? Quantò suavius nunc igne amoris purgaremur,

ut
q Matth. 7. 12. *r* Luc. 6. 38. *s* Bernard. serm. de obitu Umberti. *t* Casar. Hom. 8. *u* Petrus Blesensis. Sermon. de Transfig.

mundanum in nobis non relinqueretur quod mundi incendio obnoxium inveniretur: sed sicut tribus pueris ventus toris fieret nobis fornax Babylonis. Alloquin x si tepidè, & negligenter viventes ligna, fœnum, stipulam nobis coaccervamus, & tantam ignium materiam hinc nobiscum portamus, cum examen illius Purgatorii tales intraverimus, quid poterit de nobis habitare cum igne devorante? aut quis habitabit ex nobis cum ardoribus sempiternis? quando omne etiam vestimentum mixtum sanguine erit in combustionem, & cibus ignis. Scio quidem, quia si satis arderem igne charitatis, de me quoque diceretur, *Dimittuntur ei peccata multa, quoniam dilexit multum* y. Nunc autem si purgari non mereor igne dilectionis; utinam vel purgaretur alicujus igne passionis, fieretque mihi, quod Propheta imprecatur sibi z; *Ingradiatur putredo in ossibus meis, & subter me scateat, ut requiescam in die tribulationis.* Utinam qui cepit ipse me conterat, solvat manum suam, & succidat me: & hæc mihi sit consolatio, ut affligens me dolore non parcat. Verumtamen nosti Domine infirmitatem figmenti mei. Quæ est enim fortitudo mea, ut sustineam, aut quis finis meus, ut patienter agam? *Nec fortitudo lapidum fortitudo mea, nec caro mea ænea est a.* Hoc igitur peto Domine, ne in furore tuo arguas me, neque in ira tua corripas me. Respice infirmitatem meam, & secundum illam moderare manum tuam, ne vehementia verberis frangat patientiam cordis; sed magis tribulatio patientiam operetur, patientia probationem, probatio spem: Væ autem mihi, si quotidie uror, & non emundor, ut & de me dici contingat b; Multo labore sudatum est, & non exivit de anima rubigo ejus neque per ignem. Væ mihi, si mundari in illa dumtaxat die potero, quando sedebit ipse Judex quasi ignis confans, & emundans argentum, & purgabit filios Levi, Audiam itaque Apostolum dicentem c, *Ecce nunc tempus acceptabile, ecce nunc dies salutis; & dum tempus habemus, operemur bonum.* Audiam consilium Sapientis, qui ait d, *Quodcumque facere potest manus tua, instanter operare; quia nec opus, nec ratio, nec sapientia, nec scientia erunt apud inferos, quò tu properas.*

x Guerr. Abb. Ser. 1. in Quadrage. y Luc. 7: 47.
z Habac. 3: 16. a Job. 6: 9. b Ezech. 24: 12.
c 2 Cor. 6: 2. Galat. 6: 10. d Eccl. 9: 10.

S. IV.

Indicantur Auctores, qui fidem Purgatorii, ritumque orandi pro defunctis astruunt. Addita quaedam ex profanis scriptoribus de funerandi ratione.

1. **N**on sine nutu, & providentia Dei factum arbitror, ut receptos Ecclesiæ ritus ab ipsa Apostolorum ætate ad hæc nostra tempora viri doctissimi divinitus excitati, & scriptis illustraverint, & moribus approbaverint. Ræviderat enim Spiritus sanctus in extrema hac delirantis mundi senectâ improbos Hæresiarchas futuros, qui suggerente inimico universam Ecclesiasticam Hierarchiam convellere, & perturbare conarentur. Quod cum in cæteris bonis operibus, tum maxime in iis quæ pro defunctis fieri solent abrogandis, irritò licet conatu, vehementius tentarunt. Ut fidem igitur liberem, quam nuper dedi, eademque opera hujus sacri ritus antiquitatem ostendam; viros præstantes, veteresque Scriptores (servata quantum fieri poterit temporum serie) breviter indicabo, qui fidem Purgatorii, ritumque orandi pro defunctis semper in Ecclesia viguisse disertis verbis testantur e.

2. Cæ-

c Primum locum tribuo liturgiis Sanctorum Jacobi majoris, & minoris, Matthei, & Marci, in quibus speciales sunt orationes pro spiritibus quiescentium. Sequitur Dionysius Areopagita, qui in libro de Ecclesiastica Hierarchia, postquam disserat de actibus Hierarchicis, qui sunt circa ingredientiæ Ecclesiæ, & circa procedentes, ac proficientes in ea; de his actibus deinde tractat, qui circa ex ea egredientes, videlicet circa defunctos, exercentur. Hunc comitantur plures ejusdem spiritus, nimirum Clemens Romanus episc. 2. & lib. 8. constit. Apostolic. cum Notis Francisci Turriani, Hermes in Pistore visione 3. Tertullianus lib. de testim. anima cap. 4. de corona militis cap. 3. de exhort. Castitatis cap. 11. de Monogamia cap. 10. de Resurr. c. 43. cum Notis Jacobi Pamelii. Origenes Hom. 4. in Job. Hom. 14. in Levit. & 6. in Exod. Cyprianus lib. 1. ep. 59. Zeno Veronen. Serm. de Resurr. Athanasius ep. ad solitariam vitam agentes, & q. 34. ad Antiochum. Lactantius Firmianus l. 7. cap. 21. Cyrillus Hierosolymit. catech. 5. mystagogica. Euseb. Cesariensis. lib. de vita Constantini c. 60. & 71. Ephrem Syrus par. en. 49. & in testamento cum scholiis Gerardi Vossii. Nazianzenus orat. 10. in obitu Casarii strati. Epiphanius lib. 3. har. 75. &

Ggggg 11